

## TIEDOTE: Oppimisen tavoitteet ja arviointi koulussamme

Oheisten linkkien kautta pääset tutustumaan oppimisen tavoitteisiin ja arviointiin eri aineissa.

**Oppimisen tavoitteiden** saavuttamista mitataan useilla erilaisilla tavoilla lukuvuoden aikana. Väli-, lukuvuosi- ja päättötodistuksien arvosanat kuvaavat oppilaan saavuttamaa osaamisen tasoa suhteessa aineen oppimisen tavoitteisiin.

**Päättöarviointi** suoritetaan oppiaineen oppimäärän päättyessä. Seuraavien aineiden osalta tämä tapahtuu jo ennen 9. luokkaa: kotitalous, kuvataide, käsityö ja musiikki, ellei niitä valita valinnaisaineeksi, sekä historia. Joissain 9. luokalle asti kestävässä aineissa opetus kestää vain syyslukukauden, ja tällöin päättöarviointi suoritetaan jo 9. luokan syyslukukauden päätteeksi.

Osassa 9. luokalla päättyviä aineita päättöarvioinnissa huomioidaan myös aiempien yläkouluvuosien suoritukset, osassa päättöarvosana taas perustuu vain oppimäärän viimeisen vuoden näyttöihin (kumuloituva osaaminen). Löydät tiedon kunkin aineen osalta oheisista linkeistä. Päättöarviointi toteutetaan Opetushallituksen valtakunnallisten arviointikriteerien pohjalta.

[A2-KIELET](#)

[LIIKUNTA](#)

[B2-KIELET](#)

[MAANTIETO](#)

[BIOLOGIA](#)

[MATEMATIIKKA](#)

[ELÄMÄNKATSOMUSTIETO](#)

[MUSIIKKI](#)

[ENGLANTI A1](#)

[OPPILAANOHJAUS](#)

[FYSIKKA](#)

[RUOTSI B1](#)

[HISTORIA](#)

[SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS](#)

[KEMIA](#)

[SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS \(S2\)](#)

[KOTITALOUS](#)

[TERVEYSTIETO](#)

[KUVATAIDE](#)

[USKONTO \(ev. lut\)](#)

[KÄSITYÖ](#)

[YHTEISKUNTAOPPI](#)

[Opetushallituksen valtakunnalliset perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet](#)

[Kangasalan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma](#)

[Käyttäytymisen arviointi Pikkolan koulussa](#)

## A2-KIELET (Pikkolassa saksa ja espanja)

Oppilaan arviointi on monipuolista ja ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet. Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kielen A-oppimäärän tavoitteet yhdeksannen luokan aikana. Päättöarvosana on kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi.

Työskentelyn arviointi sisältyy kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Hän oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.                                                                     |
| T2 | Oppilas oppii löytämään kohdekielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa.                                                                                                                                                           |
| T3 | Oppilas oppii löytämään kohdekielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan kohdekieltä muihin kieliin. Hän oppii käyttämään kohdekielen kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.                                                                                              |
| T4 | Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja refleктоimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Hän käyttää erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti. |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T5                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Hän oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyy luottamus itseensä kielenoppijana. |
| T6                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii toimimaan jokapäiväisissä viestintätilanteissa aloitteellisesti                                                                                                                                 |
| T7                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti viestintätilanteessa. Hän oppii hyödyntämään viestintästrategioita.                                                                                                      |
| T8                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii käyttämään kohdekieltä kulttuurisesti sopivalla tavalla viestinnässä.                                                                                                                           |
| T9                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Hän oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.                                                                                                    |
| T10                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kohdekielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.                                          |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/600170">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/600170</a> |                                                                                                                                                                                                               |

# B2-KIELET

## Espanja B2

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä.

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen suhteen muihin kieliin. Oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialuetta sekä kulttuureita ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kielellistä päättelykykyään ja monikielisyyttään. |
| T2                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää kohdekieltä myös koulun päätyttyä. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat.                                           |
| T3                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii toimimaan erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa.                                                                                                                                   |
| T4                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita vuorovaikutustilanteissa.                                                                                                                                       |
| T5                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii käyttämään kohdekielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.                                                                                                                    |
| T6                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.                                                                                                                                                    |
| T7                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.                                                              |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/692134">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/692134</a> |                                                                                                                                                                                                                              |



# BIOLOGIA

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita.

Biologian opetuksessa työskennellään myös luonnossa ja ohjataan oppilaita tutkivan oppimisen avulla tutustumaan biologisen tiedonhankinnan luonteeseen. Luonnon tutkimisessa käytetään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä. Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen virittää oppimisen iloa ja herättää kiinnostusta tarkkailla elinympäristön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa.

Arviointi perustuu biologiseen tietoon ja ymmärrykseen. Arvioinnin tapoina voivat olla esim. koe, testi, lajikoe, essee, esitelmä, itse- tai vertaisarviointi, pari- tai ryhmätyö ja jatkuva arviointi.

Lisäksi arvioidaan biologisia taitoja. Arvioinnin tapoina voivat olla esim. työskentelytaitojen arviointi, eliökokoelman koostaminen, työselosteen laatiminen, tutkimusvälineistön käyttö, testi, koe ja tutkielma.

Oppilaan päättöarviointi on kokonaisarviointi oppilaan osaamisesta ja siihen vaikuttavat tavoitteet T1-T11 riippumatta mille vuosiluokalle ne on paikallisessa opetussuunnitelmassa sijoitettu. Asenne- ja arvotavoitteet (T12, T13, T14) eivät vaikuta päättöarviointiin.

Päättöarvosana perustuu opetussuunnitelman tavoitteisiin, joita opiskellaan kaikilla luokka-asteilla.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                                       |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas syventää tietojaan ekosysteemin perusrakenteesta ja toiminnasta. Hän oppii vertailemaan erilaisia ekosysteemejä. Oppilas oppii tunnistamaan lajeja.                           |
| T2 | Oppilas oppii kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja. Hän oppii luokittelemaan eliöitä eri eliökuntiin ja antamaan esimerkkejä kullekin kunnalle tyypillisistä piirteistä. |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T3                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii tarkastelemaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään, miten se näkyy esimerkiksi erilaisina rakenteina.                                                                                           |
| T4                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteet.                                                                                                                                                                       |
| T5                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii ihmisen yksilönkehityksen ja kasvun vaiheet. Oppilas oppii elimistön perustoiminnot.                                                                                                                                   |
| T6                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Oppilas ymmärtää biologian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas ymmärtää biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen. |
| T7                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii biologiaan liittyviä syy- ja seuraussuhteita.                                                                                                                                                                          |
| T8                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii käyttämään biologista tutkimusvälineistöä. Oppilas oppii hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja erilaisia tietolähteitä biologian opiskelussa.                                                                 |
| T9                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii kokoamaan eliökokoelman. Oppilas oppii kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi.                                                                                                                      |
| T10                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii tekemään biologisia tutkimuksia.                                                                                                                                                                                       |
| T11                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii antamaan esimerkkejä siitä, kuinka biologisia tietoja ja taitoja voidaan hyödyntää omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.                                                          |
| T12                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii kiinnostumaan luonnosta ja sen ilmiöistä. Oppilaan luontosuhde vahvistuu.                                                                                                                                              |
| T13                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii tekemään eettisesti perusteltuja valintoja.                                                                                                                                                                            |
| T14                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas innostuu vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.                                                                                                                                                    |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/478970">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/478970</a> |                                                                                                                                                                                                                                      |

# ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Elämänkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena. Päättöarvosana on elämänkatsomustiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|        |                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T<br>1 | Oppilas oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä.                                                                                                                                                      |
| T<br>2 | Oppilas rakentaa yleissivistystä erilaisista kulttuureista ja katsomuksista ja Unescon maailmanperintöohjelmasta.                                                                                                                       |
| T<br>3 | Oppilas oppii tuntemaan erilaisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa.                                                                                           |
| T<br>4 | Oppilas oppii tutkimaan ja pohtimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita                                                                                                                                             |
| T<br>5 | Oppilas oppii ymmärtämään katsomusvapauden ihmisoikeutena sekä perehtyy katsomusvapauden turvaamisen kansallisiin ja kansainvälisiin keinoihin                                                                                          |
| T<br>6 | Oppilas oppii hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita                                                                                                  |
| T<br>7 | Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun                                                                                                                                     |
| T<br>8 | Oppilas oppii tunnistamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittää eettistä ajatteluaan.                                                                                                                      |
|        | Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/502088">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/502088</a> |



# ENGLANTI A1

Oppilaan arviointi on monipuolista ja ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa englannin kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet. Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet yhdeksännen luokan aikana. Päättöarvosana on englannin kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi.

Työskentelyn arviointi sisältyy englannin kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas oppii tuntemaan englannin kielen asemaan ja variantteihin liittyviä arvoja. Hän oppii kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas oppii kehittämään kulttuurien välistä toimintakykyään.                                                                                    |
| T2 | Oppilas oppii löytämään englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta.                                                                                                                                                           |
| T3 | Oppilas oppii löytämään englannin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan englannin kieltä muihin kieliin. Hän oppii käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.                                                                                                                    |
| T4 | Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle ja refleктоimaan oppimisprosessiaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti. |
| T5 | Oppilas oppii soveltamaan ja kehittämään kielitaitoaan itsenäisesti myös koulun päätyttyä. Hän oppii hyödyntämään ympäristönsä kielellisiä virikkeitä. Oppilaalle kehittyä luottamus itseensä kielenoppijana.                                                                                    |
| T6 | Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.                                                                                                                                                                                                                       |
| T7 | Oppilas oppii olemaan aloitteellinen vuorovaikutustilanteissa.<br>Oppilas oppii käyttämään viestintästrategioita.                                                                                                                                                                                |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T8                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä. Hän oppii käyttämään kieltä kulttuurien välisessä viestinnässä.                                             |
| T9                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Hän oppii tekstien ymmärtämisstrategioita.                                                                |
| T10                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen englannin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi. |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/600171">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/600171</a> |                                                                                                                                                                           |

# FYSIIKKA

Fysiikan opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaiden luonnontieteellistä ajattelua ja maailmankuvaa sekä ymmärrystä fysiikan ja teknologian merkityksestä arjessa, ympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee valmiuksia keskustella näistä aiheista, korostaa fysiikan roolia kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja ohjaa vastuullisuuteen ympäristöä kohtaan.

Oppilaat oppivat fysiikan keskeisiä käsitteitä ja ilmiöitä luonnontieteiden työtapoja käyttäen, kuten tutkimusten tekemistä, tiedon hankintaa ja arviointia. Tutkimukset edistävät työskentely- ja yhteistyötaitoja sekä luovaa ja kriittistä ajattelua, ja ne kannustavat oppilaita kiinnostumaan fysiikasta.

Oppilaan päättöarviointi on kokonaisarviointi oppilaan osaamisesta ja siihen vaikuttavat tavoitteet T2-T15 riippumatta mille vuosiluokalle ne on paikallisessa opetussuunnitelmassa sijoitettu.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                            |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas kokee fysiikan opiskelun mielekkääksi.                                                                                                                             |
| T2 | Oppilas arvioi omaa fysiikan osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen ja työskentelee pitkäjänteisesti.                                                    |
| T3 | Oppilas ymmärtää fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässään, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.                                                                      |
| T4 | Oppilas ymmärtää fysiikan merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja arvioi omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.                            |
| T5 | Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöstä.                                                                                                            |
| T6 | Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.                                              |
| T7 | Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.                                                                                       |
| T8 | Oppilas ymmärtää teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä. Hän kehittää ja soveltaa yksinkertaisia teknologisia ratkaisuja yhteistyössä muiden kanssa. |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T9                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.                                                   |
| T10                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.                             |
| T11                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas käyttää erilaisia malleja ilmiöiden tarkastelussa.                                                                                |
| T12                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla. |
| T13                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.                           |
| T14                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas saavuttaa riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä.                   |
| T15                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas soveltaa fysiikan tietojaan ja taitojaan eri tilanteissa.                                                                         |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466346">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466346</a> |                                                                                                                                           |

# HISTORIA

Historian päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona historian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Pikkolassa se tarkoittaa sitä, että historian opiskelu päättyy 8. luokan kevääseen.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut historian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt historian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit.

Päättöarvosana on historian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy historian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|                |                                                                                                                                                                      |
|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T2<br>ja T3    | Oppilas oppii hankkimaan historiallista tietoa ja arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta sekä ymmärtämään, että historiallista tietoa voi tulkita eri tavoin.     |
| T4             | Oppilas oppii ymmärtämään historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä.                                                                                       |
| T5             | Oppilas oppii ymmärtämään ihmisen toimintaa ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa.                                     |
| T6<br>ja<br>T7 | Oppilas oppii arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille sekä analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta.                        |
| T8             | Oppilas rohkaistuu tulkintojen tekemiseen.                                                                                                                           |
| T9             | Oppilas oppii selittämään ihmisen toiminnan tarkoituksperiä.                                                                                                         |
| T10            | Oppilas oppii selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa, ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta. |
| T11            | Oppilas oppii käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan niiden pohjalta oman perustellun tulkintansa.                                        |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| T12                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja<br>historiatietämyksensä avulla. |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466345">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466345</a> |                                                                                      |

# KEMIA

Kemian opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaiden luonnontieteellistä ajattelua ja maailmankuvaa sekä ymmärrystä kemian merkityksestä arjessa, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus auttaa oppilaita tekemään perusteltuja valintoja ja käyttämään kemian tietoja eri tilanteissa. Lisäksi kemian opetus korostaa kestävän tulevaisuuden rakentamisen merkitystä ja ohjaa vastuullisuuteen ympäristöä kohtaan.

Oppilaat oppivat kemian keskeisiä käsitteitä ja ilmiöitä havainnoimalla ja tutkimalla ympäristöään. Tutkimusten tekeminen tukee käsitteiden ymmärtämistä, luonnontieteellistä ajattelua sekä työskentely- ja yhteistyötaitoja. Se myös kannustaa oppilaita kiinnostumaan kemiasta.

Oppilaan päättöarviointi on kokonaisarviointi oppilaan osaamisesta ja siihen vaikuttavat tavoitteet T2-T15 riippumatta mille vuosiluokalle ne on paikallisessa opetussuunnitelmassa sijoitettu.

Kemian päättöarvosana annetaan yhdeksannen luokan syyslukukauden päätteeksi.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                        |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas kokee kemian opiskelun mielekkääksi.                                                                                                                           |
| T2 | Oppilas arvioi omaa kemian osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.                                                |
| T3 | Oppilas ymmärtää kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.                                                                      |
| T4 | Oppilas ymmärtää kemian merkityksen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioi omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta. |
| T5 | Oppilas muodostaa tutkimuskysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.                                                                                                       |
| T6 | Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa. Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.                                          |
| T7 | Oppilas käsittelee ja analysoi tutkimustensa tuloksia sekä arvioi tutkimusprosessia.                                                                                   |
| T8 | Oppilas ymmärtää kemian soveltamista teknologiassa.                                                                                                                    |
| T9 | Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa sekä simulaatioita omassa oppimisessaan.                                                                                |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T10                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas käyttää kemian käsitteitä täsmällisesti ja hyödyntää ajattelussaan luonnontieteellisiä teorioita.                               |
| T11                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas käyttää erilaisia malleja aineen rakenteen ja kemiallisten ilmiöiden tarkastelussa.                                             |
| T12                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla. |
| T13                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.                         |
| T14                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas ymmärtää peruseriaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista.                                          |
| T15                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas soveltaa kemian tietojaan ja taitojaan eri tilanteissa.                                                                         |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466347">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466347</a> |                                                                                                                                         |



# KOTITALOUS

Kotitalouden oppimisen tavoitteet ja arvioinnin kohteet ovat käytännön toimintataidot, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot sekä tiedonhallintataidot. Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Opetuksessa huolehditaan siitä, että jokainen oppilas ja hänen huoltajansa ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Osaamista arvioidaan monipuolisilla arviointimenetelmillä. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kotitalouden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kotitalouden oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                                                           |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas oppii suunnittelemaan työn tekemisen, tekemään työtehtävän ja tarkastelemaan omaa työtään ja toimintaansa.                                                                                        |
| T2 | Oppilas oppii kotitalouden kädentaitoja ja kokeilee erilaisia työtapoja. Hän oppii ottamaan huomioon toiminnassaan luovuuden ja estetiikan.                                                               |
| T3 | Oppilas oppii valitsemaan ja käyttämään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä ja teknologiaa kestävä elämäntapaa edistävästi                                                                          |
| T4 | Oppilas oppii suunnittelemaan omaa toimintaansa suhteessa käytettävissä olevaan aikaan ja annettuun tehtävään. Hän oppii huolehtimaan työtehtävien ja työympäristön järjestyksestä oppimisympäristössään. |
| T5 | Oppilas oppii toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti kotitalouden toimintaympäristöissä ottaen huomioon käytettävissä olevat aineelliset voimavarat.                                     |
| T6 | Oppilas oppii kohtaamaan, kuuntelemaan, keskustelemaan ja argumentoimaan vertaisryhmässä.                                                                                                                 |
| T7 | Oppilas oppii tunnistamaan, miten arki erilaisissa kotitalouksissa rakentuu ja ajallisesti järjestäytyy. Hän oppii kohtaamaan hyväksyvästi kotien kulttuurista monimuotoisuutta.                          |
| T8 | Oppilas oppii työskentelemään itsenäisesti sekä osana ryhmää ja yhteistä työtehtävää. Hän oppii sopimaan työtehtävien jakamista.                                                                          |
| T9 | Oppilas oppii tunnistamaan asioita, jotka liittyvät huomaavaiseen kohteluun, tapakulttuuriin ja vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.                                                                     |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T10                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii hakemaan ja vertailemaan tietoa sekä tunnistamaan kotitalouteen liittyviä luotettavia tietolähteitä valintojensa perustana.          |
| T11                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii lukemaan ja tulkitsemaan kotitalouteen ja lähiympäristöön liittyviä ohjeita, merkkejä ja symboleja sekä toimimaan niiden mukaisesti. |
| T12                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii soveltamaan tietoja ja taitoja, tunnistamaan palveluita sekä osoittamaan luovuutta erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.         |
| T13                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii tulkitsemaan kiertotalouteen liittyviä asioita ja toimintoja sekä ympäristöä ja taloutta kuormittavia kotitalouden toimintoja.       |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/502086">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/502086</a> |                                                                                                                                                    |

Mikäli oppilas ei valitse taito- ja taidevalinnaiseksi 8.–9. luokille kotitaloutta, aineen oppimäärä päättyy ja päättöarviointi annetaan jo 7. luokan keväällä. Kotitalous taito- ja taidevalinnaisena sen sijaan pidentää oppimäärää, ja päättöarvosana perustuu tällöin 9. luokan aikana annettuun näyttöön sen hetkisestä osaamistasosta. Muilla emoaineen alle kuuluvilla valinnaisaineilla ei ole vaikutusta tähän arvosanaan, vaan ne arvioidaan erikseen omina aineinaan todistuksessa (lukuun ottamatta niitä mahdollisia lyhytvalinnaisia, joiden kohdalla koulun valinnaisaineoppaassa on erikseen arvioinnista toisin mainittu).

# KUVATAIDE

Oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Formatiivisella ja summatiivisella arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä.

Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen ja osaamisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kuvataiteen oppimäärän tavoitteet.

Työskentelyn arviointi sisältyy kuvataiteen oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan. Oppilaan työskentelyä arvioidaan osana oppilaan osoittamaa osaamisen tasoa suhteessa kaikkiin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaamista kehitetään kaikissa opetuksen tavoitealueissa oppimäärän päättymiseen saakka.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|     |                                                                                                          |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1  | Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria.                        |
| T2  | Oppilas oppii keskustelemaan havainnoista ja ajatuksista perustellen näkemyksiään                        |
| T3  | Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä erilaisia kuvallisen ilmentymistapoja. |
| T4  | Oppilas oppii syventämään kuvailmaisun taitojaan.                                                        |
| T5  | Oppilas oppii käyttämään tutkivaa lähestymistapaa ja kehittämään ongelmanratkaisutaitojaan               |
| T6  | Oppilas oppii ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja.              |
| T7  | Oppilas oppii käyttämään erilaisia kuvatulkkinnan menetelmiä.                                            |
| T8  | Oppilas oppii tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin erilaisia merkityksiä                |
| T9  | Oppilas oppii tuntemaan ja soveltamaan kulttuurisia kuvailmaisun tapoja.                                 |
| T10 | Oppilas oppii esittämään näkemyksiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.                   |

|     |                                                                                                             |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T11 | Oppilas oppii tarkastelemaan kulttuurista moninaisuutta ja kestäväää kehitystä sekä vaikutta kuvien avulla. |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Lähde:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/4>

Mikäli oppilas ei valitse taito- ja taidevalinnaiseksi 8.–9. luokille kuvataidetta, aineen oppimäärä päättyy ja päättöarviointi annetaan 7. luokan keväällä. Kuvataide taito- ja taidevalinnaisena pidentää oppimäärää, ja päättöarvosana perustuu tällöin 9. luokan aikana annettuun näyttöön osaamistasosta. Muilla emoaineen alle kuuluvilla valinnaisaineilla ei ole vaikutusta tähän arvosanaan, vaan ne arvioidaan erikseen omina aineinaan todistuksessa (lukuun ottamatta niitä mahdollisia lyhytvalinnaisia, joiden kohdalla koulun valinnaisaineoppaassa on erikseen arvioinnista toisin mainittu).

# KÄSITYÖ

Käsityö on oppiaine, jossa harjoitellaan sekä teknisen työn että tekstiilityön työtapoja. Opetushallituksen määrittelemät käsityön kahdeksan oppimisen tavoitetta nivoutuvat yhteen käsityöprojekteissa, joissa oppilas harjoittelee tavoitteiden mukaisia taitoja tuotteen ideoinnin, suunnittelun, valmistuksen ja itsearvioinnin sekä prosessin dokumentoinnin kautta. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään.

Summatiivinen arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Työskentelyn arviointi sisältyy käsityön oppimäärän päättöarviointiin.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                                                            |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas oppii suunnittelemaan työskentelyään.<br>Oppilas oppii toimimaan yritteliäästi ja luovasti ideoidessaan, tutkiessaan ja kokeillessaan erilaisia asioita.                                           |
| T2 | Oppilas oppii asettamaan omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita.<br>Oppilas oppii toteuttamaan kokonaisen käsityöprosessin.<br>Oppilas oppii pohtimaan työskentelyään kokonaisessa käsityöprosessissa. |
| T3 | Oppilas oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä sekä oppii valitsemaan tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja käsityön työtapoja.<br>Oppilas on kekseliäs työskentelyssään.                   |
| T4 | Oppilas oppii käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita.<br>Oppilas oppii ilmaisemaan itseään visuaalisesti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.                 |
| T5 | Oppilas oppii havainnoimaan, arvioimaan ja ennakoimaan erilaisia riskitilanteita ja reagoi tarvittaessa niihin.<br>Oppilas oppii toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa.                               |
| T6 | Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa.<br>Oppilas oppii yhteisöllistä tiedon tuottamista ja jakamista.       |
| T7 | Oppilas oppii tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.                                            |
| T8 | Oppilas oppii ajattelemaan taloudellisesti.                                                                                                                                                                |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                         | Oppilas oppii tekemään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elämäntapaa. |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/530524">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/530524</a> |                                                                                                    |

Mikäli oppilas ei valitse taito- ja taidevalinnaiseksi 8.–9. luokille käsityötä, aineen oppimäärä päättyy ja päättöarviointi annetaan jo 7. luokan keväällä. Käsityö taito- ja taidevalinnaisena sen sijaan pidentää oppimäärää, ja päättöarvosana perustuu tällöin 9. luokan aikana annettuun näyttöön sen hetkisestä osaamistasosta. Muilla emoaineen alle kuuluvilla valinnaisaineilla ei ole vaikutusta tähän yhteiseen käsityöoppiaineen arvosanaan, vaan ne arvioidaan erikseen omina aineinaan todistuksessa (lukuun ottamatta niitä mahdollisia lyhytvalinnaisia, joiden kohdalla koulun valinnaisaineoppaassa on erikseen arvioinnista toisin mainittu).

# LIIKUNTA

Liikunnan arviointi perustuu fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2–6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7–10). Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena eli kuntotestien tai Move! -mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt liikunnan oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on liikunnan oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi.

Liikunnassa osaaminen kertyy kumuloituvasti aikaisemman osaamisen jatkoksi. Päättöarvioinnin kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                        |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.     |
| T2 | Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja. |
| T3 | Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.                    |
| T4 | Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.                          |
| T5 | Oppilas arvioi, ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.                                  |
| T6 | Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja.                                                        |
| T7 | Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.                                                |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T8                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa. |
| T9                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.         |
| T10                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä itsenäisesti.                                |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opetussuunnitelma/30977750/perusopetus/vuosiluokkakokonaisuus/30978046/oppiaine/30977771">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opetussuunnitelma/30977750/perusopetus/vuosiluokkakokonaisuus/30978046/oppiaine/30977771</a> |                                                                                                               |



# MAANTIETO

Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikkoon.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Arviointi perustuu maantieteelliseen tietoon ja ymmärrykseen. Arvioinnin tapoina voivat olla esim. koe, testi, nimistökoe, essee, esitelmä, itse- tai vertaisarviointi, pari- tai ryhmätyö ja jatkuva arviointi.

Lisäksi arvioidaan maantieteellisiä taitoja. Arvioinnin tapoina voivat olla esim. työskentelytaitojen arviointi, testi, karttataidot, uutisseuranta, koe ja tutkielma.

Oppilaan päättöarviointi on kokonaisarviointi oppilaan osaamisesta ja siihen vaikuttavat tavoitteet T1-T11 riippumatta mille vuosiluokalle ne on paikallisessa opetussuunnitelmassa sijoitettu. Asenne- ja arvotavoitteet (T12, T13) eivät vaikuta päättöarviointiin.

Päättöarvosana perustuu opetussuunnitelman tavoitteisiin, joita opiskellaan kaikilla luokka-asteilla.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                  |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas oppii hahmottamaan maapallon karttakuvan ja sen peruspiirteet. Hän oppii keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.                                     |
| T2 | Oppilas oppii luonnonmaantieteellisten ilmiöiden vaikutuksia. Hän oppii tunnistamaan ja kuvailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.             |
| T3 | Oppilas oppii ihmismaantieteellisten ilmiöiden vaikutuksia. Hän oppii kulttuurien piirteiden ja kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja maapallon eri alueilla. |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T4                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta. Oppilas ymmärtää luonnonvarojen kestävästä käytön merkityksen.                                                                                                         |
| T5                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii maantieteellisiä ajattelutaitoja. Oppilas oppii esittämään maantieteellisiä kysymyksiä.                                                                                                                                                |
| T6                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii soveltamaan karttataitoja käytännössä. Oppilas oppii käyttämään kartan symboleja ja mittasuhteita sekä ottamaan suuntia ja mittaamaan etäisyyksiä.                                                                                     |
| T7                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii geomediataitoja. Oppilas oppii lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.                                                                                                             |
| T8                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii maantieteellisiä tutkimustaitoja.                                                                                                                                                                                                      |
| T9                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia erityisesti ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä. Oppilas oppii seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa. |
| T10                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja ja refleктоimaan omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä. Hän oppii argumentoimaan ja esittämään maantieteellistä tietoa selkeästi.                                                                        |
| T11                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja eri aluetasoilla.                                                                                                                                                                              |
| T12                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävästi elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.                                                                                                                              |
| T13                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa.                                                                              |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/478971">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/478971</a> |                                                                                                                                                                                                                                                      |

# MATEMATIIKKA

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa. Oppilaan päättöarviointi on kokonaisarviointi oppilaan osaamisesta ja siihen vaikuttavat tavoitteet T2-T20 riippumatta mille vuosiluokalle ne on paikallisessa opetussuunnitelmassa sijoitettu.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|     |                                                                                                                                                                            |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1  | Oppilas oppii tunnistamaan, mitkä asiat ja opiskelutavat motivoivat häntä. Oppilas pyrkii vahvistamaan positiivista minäkuvaansa ja itseluottamusta matematiikan oppijana. |
| T2  | Oppilas aloittaa työskentelyn, ylläpitää sitä ja arvioi, milloin työskentely on saatu päätökseen. Hän osallistuu omatoimisesti ryhmän toimintaan.                          |
| T3  | Oppilas havaitsee ja ymmärtää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Hän osaa kuvailla, selittää ja soveltaa ymmärtämäänsä.                                                |
| T4  | Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan täsmällisesti eri ilmaisukeinoja käyttäen.                                                                                      |
| T5  | Oppilas jäsentää ongelmia, tunnistaa niistä matemaattista informaatiota ja ratkaisee niitä hyödyntäen matematiikan menetelmiä.                                             |
| T6  | Oppilas arvioi ja kehittää matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä.                                                                    |
| T7  | Oppilas tunnistaa ja käyttää matematiikkaa eri ympäristöissä ja toisissa oppiaineissa sekä muotoilee ongelmia matematiikan kielelle.                                       |
| T8  | Oppilas hankkii ja analysoi tietoa ja pohtii sen todenperäisyyttä ja merkitsevyyttä.                                                                                       |
| T9  | Oppilas soveltaa tarkoituksenmukaista teknologiaa matematiikan opiskelussa ja ongelmia ratkaistaessa.                                                                      |
| T10 | Oppilas tekee päätelmiä ja laskelmia arjen toimintojensa tueksi. Hän rohkaistuu käyttämään päässälaskutaitoaan.                                                            |
| T11 | Oppilas laskee peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T12                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas ymmärtää reaalitylukujen algebrallisia, järjestys- ja tarkkuusominaisuuksia sekä tutustuu piihin ja neliöjuureen.                                                                                                                                                                                                                                                           |
| T13                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas ymmärtää prosenttien ja prosenttiyksikön käsitteet ja kertoo niiden käytöstä eri tilanteissa. Hän laskee prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän sekä muutos- ja vertailuprosentin.                                                                                                                                                                              |
| T14                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas ymmärtää tuntemattoman ja lausekkeen käsitteet sekä ratkaisee ensimmäisen asteen ja vaillinaisen toisen asteen yhtälöitä päättelöllä ja symbolisesti.                                                                                                                                                                                                                       |
| T15                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas laajentaa käsitystään muuttujista kahden muuttujan yhtälöihin ja piirtää ensimmäisen ja toisen asteen funktion kuvaajia. Oppilas tekee päätelmiä funktion ja sen kuvaajan välisestä yhteydestä.                                                                                                                                                                             |
| T16                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas tuntee pisteen, suoran, kulman, janan ja puolisuoran käsitteet ja niihin liittyviä ominaisuuksia. Hän nimeää monikulmioita, tietää niiden ominaisuuksia ja laskee niiden piirejä. Oppilas ymmärtää symmetriaa ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia ja verrannollisuutta.                                                                                           |
| T17                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas ymmärtää suorakulmaisen kolmion ominaisuuksia ja hyödyntää Pythagoraan lausetta ja trigonometrisia funktioita. Oppilas tietää ympyrään liittyviä käsitteitä ja ominaisuuksia sekä osaa laskea ympyrän kehän pituuden.                                                                                                                                                       |
| T18                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas tietää avaruuskappaleisiin liittyviä nimityksiä ja ominaisuuksia. Hän osaa laskea tasokuvioiden pinta-aloja sekä kappaleiden tilavuuksia ja vaipan pinta-aloja. Hän soveltaa tietojään käytännön tilanteisiin ja tekee pinta-alayksiköiden, tilavuusyksiköiden ja vetomittojen välillä muunnoksia.                                                                          |
| T19                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas hallitsee aineistojen keräämisen, luokittelun, analysoinnin ja raportoinnin. Hän lukee ja tulkitsee diagrammeja sekä tekee ennusteita niihin perustuen. Oppilas laskee keskiarvon ja määrittää tyyppiäarvon sekä mediaanin ja tekee niiden perusteella päätelmiä. Oppilas määrittää klassisen ja tilastollisen todennäköisyyden sekä ymmärtää niiden antamaa informaatiota. |
| T20                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas ymmärtää algoritmisen ajattelun periaatteita. Hän osaa lukea, kommentoida, tulkita, testata, suunnitella ja ohjelmoida pieniä ohjelmia, joilla ratkaistaan matemaattisia ongelmia.                                                                                                                                                                                          |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466344">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466344</a> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |



# MUSIIKKI

Musiikin opetuksessa oppimisen arviointi, eli formatiivinen arviointi, on kannustavaa ja rakentavaa palautetta opintojen aikana. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että musiikillisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Musiikissa harjoittelu- ja työskentelytaitojen kehittäminen eli oppimaan oppiminen on yksi arvioitavista kriteereistä.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona musiikin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut musiikin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt musiikin tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|     |                                                                                                                                               |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1  | Oppilas oppii toimimaan musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.                                                                                   |
| T2  | Oppilas kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä.                                                           |
| T3  | Oppilas kehittää edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan soittaen keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia.                           |
| T4  | Oppilas ilmaisee ja tutkii musiikkia musiikkiliikunnallisuuden keinoin.                                                                       |
| T5  | Oppilas kuuntelee ja havainnoi ääniympäristöä ja musiikkia elämyksellisesti sekä kykenee osallistumaan aiheeseen liittyvään keskusteluun      |
| T6  | Oppilas rakentaa luovaa suhdetta musiikkiin improvisoiden, sovittaen ja säveltäen sekä työskentelemällä taiteidenvälisesti.                   |
| T7  | Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa musiikin tekemisessä sekä tallentamisessa osana monialaisia kokonaisuuksia.                    |
| T8  | Oppilas tarkastelee musiikkia taiteenlajina ja oppii ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa. |
| T9  | Oppilas käyttää musiikin merkintätapoja, käsitteitä ja terminologiaa musiikillisessa toiminnassa.                                             |
| T10 | Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin.                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T11                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas huolehtii kuulostaan ja pitää huolta musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.                                                                                           |
| T12                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettaa tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen sekä arvioi taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin. |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466343">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466343</a> |                                                                                                                                                                                        |

Mikäli oppilas ei valitse taito- ja taidevalinnaiseksi 8.–9. luokille musiikkia, aineen oppimäärä päättyy ja päättöarviointi annetaan jo 8. luokan aikana. Musiikki taito- ja taidevalinnaisena sen sijaan pidentää oppimäärää, ja päättöarvosana perustuu tällöin 9. luokan aikana annettuun näyttöön sen hetkisestä osaamistasosta. Muilla emoaineen alle kuuluvilla valinnaisaineilla ei ole vaikutusta tähän arvosanaan, vaan ne arvioidaan erikseen omina aineinaan todistuksessa (lukuun ottamatta niitä mahdollisia lyhytvalinnaisia, joiden kohdalla koulun valinnaisaineoppaassa on erikseen arvioinnista toisin mainittu).

# OPPILAANOHJAUS

Oppilaanohjauksessa arviointi on itsearviointia ja formatiivista arviointia, jonka tehtävänä on ohjata oppilaan opintojen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Itsearvioinnin avulla etsitään omia vahvuuksia ja mahdollisuuksia.

Oppilaanohjausta ei arvioida summatiivisesti, eikä siitä anneta arvosanaa oppilaan todistukseen. Päättötodistukseen tulee merkintä siitä, että ”oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämää tutustumista”.



# RUOTSI B1

Oppilaan arviointi on monipuolista ja ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa ruotsin kielen B-oppimäärälle asetetut tavoitteet. Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen B-oppimäärän tavoitteet yhdeksännen luokan aikana. Päättöarvosana on ruotsin kielen B-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi.

Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin kielen B-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas oppii tuntemaan suomenruotsalaista ja pohjoismaista kieliympäristöä sekä suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureja ja elämänmuotoja.<br>Hän oppii tuntemaan Pohjoismaita yhdistäviä arvoja.                                                                                      |
| T2 | Oppilas oppii löytämään ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailemaan ruotsin kieltä muihin kieliin.<br>Hän oppii käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.                                                                                                                   |
| T3 | Oppilas oppii asettamaan tavoitteita kielten opiskelulleen ja refleктоimaan oppimisprosessiaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Hän oppii käyttämään erilaisia tapoja oppia kieliä ja löytää niistä itselleen tehokkaimmat. Oppilas oppii tapoja toimia vuorovaikutuksessa rakentavasti. |
| T4 | Oppilas oppii löytämään mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään. Oppilas oppii käyttämään ruotsia erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.                                                                                                                    |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T5                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.                                                                                                           |
| T6                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii hyödyntämään kielellisiä viestintästrategioita                                                                                                            |
| T7                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii käyttämään erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia.                                                                                                           |
| T8                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.                                                                                                         |
| T9                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi. |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opetussuunnitelma/30977750/perusopetus/vuosiluokkakokonaisuus/30978046/oppiaine/31794193">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opetussuunnitelma/30977750/perusopetus/vuosiluokkakokonaisuus/30978046/oppiaine/31794193</a> |                                                                                                                                                                         |

# SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppiaine jakautuu neljään osa-alueeseen:

- S1: Vuorovaikutustilanteissa toiminen (eli puhuminen, ryhmätyötaidot, itseilmaisu...)
- S2: Tekstien tulkitseminen (eli lukeminen, monilukutaito, tiedonhaku...)
- S3: Tekstien tuottaminen (eli kirjoitustaito, tekstilajit...)
- S4: Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (eli kielioppi, kirjallisuushistoria, kielen ilmiöt...)

Näiden sisältöjen hallintaa arvioidaan monipuolisesti esimerkiksi kirjoitelmilla, esityksillä, projekteilla, oppituntien vuorovaikutustilanteilla, kokeilla sekä tunti- ja kotitehtävillä.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppiaineessa osaaminen rakentuu vanhan osaamisen päälle. Päättöarvioinnissa siis arvioidaan oppilaan senhetkistä kirjoitustaitoa, lukutaitoa jne. Poikkeuksena tähän ovat kahdeksannen luokan kielioppikokeet, joissa arvioitavia asioita ei sen jälkeen käydä läpi.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                        |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas laajentaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.                                                                                                |
| T2 | Oppilas monipuolistaa ryhmäviestintätaitojaan ja kehittää taitojaan perustella näkemyksiään.                                                                           |
| T3 | Oppilas monipuolistaa kokonaisilmaisan taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.                                                                          |
| T4 | Oppilas oppii havainnoiman omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan                                                                    |
| T5 | Oppilas oppii tekstien lukemisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja ja oppii arvioimaan lukemisensa kehittämistarpeita.                           |
| T6 | Oppilas oppii valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.                                              |
| T7 | Oppilas oppii erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, oppii tekemään havaintoja asia- ja mediateksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. |
| T8 | Oppilas oppii arvioimaan erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla.                                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T9                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas tutustuu itselleen uudenlaisiin fiktiivisiin teksteihin eri muodoissaan, monipuolistaa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja jakaa niitä sekä syventää ymmärrystään fiktion keinoista.                             |
| T10                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.                                                           |
| T11                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja oppii valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.               |
| T12                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas vahvistaa tekstin tuottamisen prosessejaan ja tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä vahvistaa taitoaan antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.                                 |
| T13                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintätekniologiaa hyödyntäen sekä syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistaa yleiskielen hallintaansa.               |
| T14                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitojaan ja monipuolistaa lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa sekä harjaantuu toimimaan erilaisissa ympäristöissä yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen. |
| T15                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas syventää kielitietoisuuttaan ja kiinnostuu kielen ilmiöistä, tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.                     |
| T16                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas avartaa kirjallisuusnäkemystään, tutustuu kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen sekä kirjallisuuden eri lajeihin.                                                                                            |
| T17                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas tutustuu Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja pohtii kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitystä.                                                   |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466341">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/466341</a> |                                                                                                                                                                                                                                 |

# SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaine jakautuu neljään osa-alueeseen:

- S1: Vuorovaikutustilanteissa toiminen (eli puhuminen, ryhmätyötaidot, itseilmaisu...)
- S2: Tekstien tulkitseminen (eli lukeminen, monilukutaito, tiedonhaku...)
- S3: Tekstien tuottaminen (eli kirjoitustaito, tekstilajit...)
- S4: Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (eli kielioppi, kirjallisuushistoria, kielen ilmiöt...)

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti ja eettisesti sekä vuorovaikutussuhdetta rakentaen kasvokkaisissa koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.                                                                                                                                              |
| T2 | Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.                                                                                                                                                                                                       |
| T3 | Oppilas kehittää esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.                                                                                                                                                                |
| T4 | Oppilas hyödyntää tekstilajitietoutta puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien tulkinnessa, laajentaa sana- ja käsitevarantoaan, käyttää tehokkaasti lukemisen ja ymmärtämisen strategioita ja päättelee tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella. |
| T5 | Oppilas harjaantuu puhuttujen, kirjoitettujen ja monimediaisten tekstien kriittiseen tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.                                                                                                                                                                                          |
| T6 | Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä. Hän käyttää kertovia, kuvaavia ja kantaaottavia tekstejä omien tekstien malleina ja lähteinä.                                                                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T7                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas noudattaa kirjoittamissaan teksteissä yleiskielen normeja ja hyödyntää tekstilajille tyypillistä sanastoa ja kieliopillisia rakenteita. Hän sujuvoittaa ja vahvistaa tekstien tuottamisen taitoaan käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.                       |
| T8                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas kiinnostuu kielen ilmiöistä. Hän tunnistaa kielen rakenteita ja hyödyntää muodollista ja epämuodollista kieltä kielenkäytön resurssina sekä kielen tyylipiirteitä ja sävyjä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.                             |
| T9                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas lukee ja tulkitsee suomenkielistä kirjallisuutta, erityisesti suomalaista nykykirjallisuutta. Hän tutustuu suomalaisen kirjallisuuden päävaiheisiin ja niiden yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ymmärtää kirjallisuuden lajin ja muiden tekstien vaikutuksen teokseen. |
| T10                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas ymmärtää kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisen koulun ja yhteiskunnan merkityksen. Hän tunnistaa kulttuurisia eroja ja samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.                                                                           |
| T11                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas vahvistaa myönteistä käsitystä itsestään kielenoppijana ja kielen käyttäjänä. Hän vertailee ja hyödyntää erilaisia oppimisen tapoja itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa.                                                                                                   |
| T12                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilaan kielitaito kehittyy arkikielestä kohti tiedonalojen kieltä.                                                                                                                                                                                                                 |
| T13                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia tiedonhankintakeinoja tekijänoikeuksia noudattaen. Hän suunnittelee, jäsentää ja arvioi omaa työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä.                                                                                                           |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/692137">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/692137</a> |                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

# TERVEYSTIETO

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveystietosaamisen kehittäminen. Terveystieteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan terveystietosaamisen eri osa-alueiden (tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus) kautta.

Terveystiedon arvioinnin kohteena on terveystietosaamisen eri osa-alueiden arviointi. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveystietosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa.

Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt terveystiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on terveystiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Työskentelyn arviointi sisältyy terveystiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan. Terveystiedon päättöarvosana annetaan 9. luokalla syys- TAI kevätlukukauden päätteeksi.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                                                                                   |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas oppii tarkastelemaan terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaroiltaan.                                                                                             |
| T2 | Oppilas oppii hyödyntämään tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä erilaisia keinoja ristiriita- ja kriisitilanteiden käsittelyyn.                                                                                                    |
| T3 | Oppilas oppii kehittämään itsetuntemustaan ja säätämään käyttäytymistään ja oppimistaan.                                                                                                                                          |
| T4 | Oppilas oppii pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä oppii luomaan vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa toimimiseen. |
| T5 | Oppilas oppii tarkastelemaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä vahvistavia ja vaarantavia tekijöitä ja mekanismeja sekä oppii käyttämään niihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.                                 |
| T6 | Oppilas oppii hakemaan ja käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyvää tietoa sekä oppii toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.                                    |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T7                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä sekä oppii pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja.                                                                                     |
| T8                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä sekä niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä oppii arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä.                                                       |
| T9                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii tarkastelemaan ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille.                                                                                                                   |
| T10                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä oppii kuvaamaan terveystalouden asianmukaista käyttöä.                                                                                                           |
| T11                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii tarkastelemaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä, tunnistaa niiden merkitystä itselle sekä oppii muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.                             |
| T12                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas oppii arvioimaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä oppii tarkastelemaan yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä. |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/478973">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/478973</a> |                                                                                                                                                                                                                                                                |



# USKONTO (ev. lut.)

Uskonnon oppiaineessa arviointi on monipuolista. Arviointia toteutetaan havainnoimalla oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä sekä tarkastelemalla oppilaiden monimuotoisia tuotoksia. Arvioinnissa apuna ovat kokeet (sekä paperiset että sähköiset Forms-muodossa), ryhmätyöt, yksilötehtävät sekä tuntiosaaminen.

Niille 9-luokille, joilla on kaikki uskonnon tunnit (2h/vko) syksyllä, syksyn väliarviointiin annettava arvosana on samalla päättöarvosana. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt uskonnon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                                                                                 |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta                                                                                                    |
| T2 | Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.                                                                                         |
| T3 | Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.                                                         |
| T4 | Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksiaan tunnistaa uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa. |
| T5 | Oppilas oppii tunnistamaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Hän kehittää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella omia näkemyksiään  |
| T6 | Oppilas oppii soveltamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tietää keskeiset ihmisoikeudet sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita                      |
| T7 | Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.                                                                        |
| T8 | Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.                                       |
| T9 | Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiaan toteuttaa kestävä elämäntapaa.                                                               |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T10                                                                                                                                                                                                                                     | Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentamaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/502087">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/502087</a> |                                                                                                                                                             |

# YHTEISKUNTAOPPI

Oppimisen ja osaamisen arviointi eli formatiivinen arviointi on yhteiskuntaopissa oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolisella palautteella oppilaita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännön arjessa yhteiskunnallista ja taloudellista osaamistaan.

Arvioinnilla tuetaan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen soveltamista sekä kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen oppilaat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta. Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset toiminnan ja osaamisen osoittamisen tavat.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt yhteiskuntaopin tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Pikkolassa opiskelemme yhteiskuntaoppia 9. luokalla.

Päättöarvosana on yhteiskuntaopin tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy yhteiskuntaopin päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet:

|    |                                                                                                                                                       |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T1 | Oppilas oivaltaa yhteiskuntaa koskevan tiedon merkityksen yksilön ja yhteisön kannalta.                                                               |
| T2 | Oppilas oppii arvioimaan omien ja yhteiskunnan muiden toimijoiden yhteiskunnallisten ja taloudellisten valintojen eettisiä merkityksiä ja seurauksia. |
| T3 | Oppilas oppii ymmärtämään ihmisoikeuksien merkityksen ja oikeusvaltion periaatteet sekä niiden kytkeytymisen suomalaiseen oikeusjärjestelmään.        |

|                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| T4                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii ymmärtämään yhteiskunnan toiminnan sekä yksityisen että julkisen taloudenpidon periaatteita. Hän oppii tarkastelemaan kriittisesti median yhteiskunnallista roolia. |
| T5                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii toimimaan työelämää ja yrittäjyyttä tuntevana taloudellisena toimijana.                                                                                             |
| T6                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii analysoimaan yhteiskunnan eri yhteisöjä ja väestöryhmiä.                                                                                                            |
| T7                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon demokraattisia toimintatapoja ja soveltamaan niitä lähiyhteisössään.                                                    |
| T8                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii ymmärtämään ja soveltamaan kestävän talouden periaatteita yksilön ja kansantalouden näkökulmasta.                                                                   |
| T9                                                                                                                                                                                                                                      | Oppilas oppii omaksumaan ja hyödyntämään yhteiskunnallisessa toiminnassa oleellisia tietoja ja taitoja.                                                                           |
| Lähde:<br><a href="https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/478972">https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/478972</a> |                                                                                                                                                                                   |